

Liberec dne 17. 1. 2020

Č. j.: MZP/2020/540/60

Sp. zn.: ZN/MZP/2019/540/183

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy V, jako příslušný orgán státní správy, podle § 4 a § 4a zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) po provedeném správním řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také „správní řád“), **rozhodlo** v souladu s ust. § 4a odst. 6 zákona takto:

Žádost společnosti ENTERGEO, SE, se sídlem Podnikatelská 267, 190 11 Praha 9 – Běchovice, IČ 242 17 387 (dále jen „žadatel“) ze dne 31. 10. 2019 o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry za účelem průmyslového využívání tepelné energie zemské kůry v lokalitě Tanvald

s e z a m í t á.

O d ů v o d n ě n í

Žadatel požádal podáním ze dne 31. 10. 2019 o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry za účelem průmyslového využívání tepelné energie zemské kůry v lokalitě Tanvald na dobu 10 let (dále jen „průzkumné území“). Žádost obsahuje náležitosti podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona.

V žádosti je uvedeno, že stanovení průzkumného území umožní provedení geologických prací, které jsou nezbytné k získání potřebných povolení pro realizaci plánovaného záměru „hloubkové vrty pro využití geotermální energie Tanvald I“. V ploše navrhovaného průzkumného území nejsou vymezena žádná chráněná ložisková území ani dobývací prostory. Nejbližším chráněným ložiskovým územím je CHLÚ Velké Hamry vzdálené cca 500 m jižně od průzkumného území. V širším okolí zájmové oblasti se nachází CHOPAV Jizerské hory a CHKO Jizerské hory (jejich víceméně společná hranice probíhá cca 200 m severně, resp. 300 m východně od hranice navrženého průzkumného území).

Navrhované průzkumné území zasahuje pouze do území obce Tanvald, katastrální území Tanvald, okres Jablonec nad Nisou, je na pozemcích p. č. 110/7, 110/11, 2009, 110/12, 110/2 st. p. č. 987, 69/2, 915/1 v k. ú. Tanvald a má plošný rozsah 2 1411,50 m² (0,021141 km²).

Souřadnice vrcholů navrženého průzkumného území:

číslo bodu	souřadnice Y	souřadnice X
1	670 842,00	979 502,00
2	670 777,00	979 493,00
3	670 747,00	979 510,00
4	670 715,00	979 554,00
5	670 698,00	979 584,00
6	670 689,00	979 612,00
7	670 682,00	979 664,00
8	670 689,00	979 703,00
9	670 702,00	979 736,00
10	670 724,00	979 741,00
11	670 754,00	979 654,00
12	670 766,00	979 643,00
13	670 808,00	979 630,00

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy V (dále jen „ministerstvo“) oznámilo zahájení řízení účastníkům řízení a dotčeným orgánům státní správy přípisem č. j.: MZP/2019/540/746 ze dne 28. 11. 2019 a ve smyslu ust. § 49 správního řádu nařídilo v předmětné věci ústní jednání na 17. 12. 2019. Ústního jednání se zúčastnili zástupci města Tanvald, Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Obvodního báňského úřadu pro území krajů Libereckého a Vysočina, zástupce projektanta a žadatel. Z ústního jednání byl sepsán protokol.

Město Tanvald nesouhlasí se stanovením průzkumného území a navrhuje správnímu orgánu, aby žádost zamítl a to z důvodů:

- Rozpor se státní surovinovou politikou** (str. 7 zásada v oblasti ložisek nevyhrazených nerostů) – ...ponechává stát oblast využívání nerostných surovin v režimu kompetencí orgánů místní popř. regionální samosprávy... a dále rozpor se zásadou udržitelného rozvoje (nezhoršování kvality ŽP při využívání nerostných surovin).
- Další veřejný zájem převyšuje zájem na průzkumu a následném využití ložiska**, tento veřejný zájem shledáváme v těchto bodech:
 - V tomto posuzovaném případě zcela bez jakýchkoliv pochybností je veřejným zájmem ochrana zájmů obce a ochrana práv obyvatel obce. Mezi tyto „zájmy obce“ lze zcela nepochybně podřadit zájem na trvale udržitelném rozvoji obce, zájem o naplnění zásad a principů územního plánování, ochranu přírodních, kulturních, historických v území, ochranu práv obyvatel pak lze spatřovat v ochraně jejich práv na příznivé životní prostředí, práva na nerušený výkon jejich dalších lidských práv (nedotknutelnost práva

vlastnického, nedotknutelnost obydlí), práv na pokojné žití v místě, se kterými jsou generačně spjati (bez stresu z obav o budoucích účincích záměru na jejich zdraví a majetek).

b) Ochrana podzemních a povrchových vod

c) Ochrana ovzduší

Ad b) a c) v případě posuzovaného záměru se jedná o „jakýsi“ experiment, se kterým v České republice (potažmo ani v celé Evropě) nejsou žádné zkušenosti, umisťován je do urbanizovaného prostředí téměř uprostřed města a v případě naplnění obav obyvatel (které nelze za současného stavu poznání vyloučit), pak svými negativními důsledky vzhledem k morfologii terénu, ve kterém se město Tanvald nachází, zasáhne nevratně téměř celé území města.

Žádný z podkladových materiálů a studií (v rámci Oznámení, Dokumentace, Posudku i Stanoviska podle zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů), **nevyločil** určitou míru rizika pro jednotlivé složky životního prostředí (nebezpečí ztráty podzemních vod ve studních v oblasti o rozloze 5 km², v případě havárie kontaminace podzemních vod, obtěžování hlukem, zhoršené klimatické poměry vlivem zvýšené tvorby mlhy, nebezpečí seismických poruch a s tím související vznik ohrožení zdraví, ale i negativní vliv na majetek obyvatel obce).

Město Tanvald apeluje na ministerstvo akcentací zásady prevence a principu předběžné opatrnosti, které jsou pro ochranu životního prostředí stěžejními, viz § 13 zák. č. 17/1992 Sb., o životním prostředí („lze-li se zřetelem ke všem okolnostem předpokládat, že hrozí nebezpečí nevratného nebo závažného poškození ŽP, nesmí být pochybnost o tom, že k takovému poškození skutečně dojde, důvodem pro odklad opatření, jež mají poškození zabránit“), neboť jak již bylo uvedeno výše, určitá míra nebezpečí nevratného poškození životního prostředí zde hrozí.

Současně město Tanvald správnímu orgánu poskytlo odborné vyjádření k zamýšlenému záměru od Ing. Petra Šimoníka, předsedy představenstva litoměřické společnosti ENERGIE Holding a.s. ze dne 27. 7. 2017.

Ministerstvo průmyslu a obchodu a Obvodní báňský úřad území krajů Libereckého a Vysočina k žádosti o stanovení průzkumného území nemají námítky. Městský úřad Tanvald, odbor stavební úřad a životní prostředí zaslal své vyjádření k žádosti dne 12. 12. 2019 a nemá žádné připomínky. Krajský úřad Libereckého kraje zaslal své vyjádření k žádosti dne 18. 12. 2019 a rovněž nemá žádné připomínky.

Žadatel se vyjádřil ve smyslu, že rizika byla posouzena v rámci řízení EIA s kladným stanoviskem ministerstva. K vyloučení potencionálních rizik projektu mají mimo jiné sloužit i plánované průzkumné práce. Není pravdou, že veškeré práce prováděné hornickým způsobem jsou těžbou. Tudíž se na ně v plném rozsahu nevztahují předpisy týkající se těžby.

Sdružení Tanvald 21. století, z. s. se v souladu s ust. § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, do řízení přihlásilo přípisem ze dne 18. 12. 2019. Ministerstvo přípisem č. j. MZP/2020/540/30 ze dne 7. 1. 2020 přiznalo sdružení Tanvald 21. století, z. s. postavení účastníka řízení a nadále s ním jedná jako s účastníkem řízení.

Ministerstvo posoudilo vyjádření účastníků i dotčených orgánů státní správy. Za závažný pokládá zásadní nesouhlas města Tanvald. Město v rámci práva na samosprávu zakotvené v čl. 8

Ústavy ČR spravuje záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejich občanů na základě ust. § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Město Tanvald vyjadřuje své obavy, že nelze zcela vyloučit určitou míru rizika pro jednotlivé složky životního prostředí (nebezpečí ztráty podzemních vod ve studních v oblasti o rozloze 5 km², v případě havárie kontaminace podzemních vod, obtěžování hlukem, zhoršené klimatické poměry vlivem zvýšené tvorby mlhy, nebezpečí seismických poruch a s tím související vznik ohrožení zdraví, ale i negativní vliv na majetek obyvatel obce).

Podle ustanovení § 4a odst. 6 zákona „*ministerstvo žádost o stanovení průzkumného území dále zamítne zejména v případě, že průzkum je v rozporu se státní surovinovou politikou, státní politikou životního prostředí, zájmy obrany státu, zahraničními závazky státu nebo pokud veřejný zájem převyší zájem na dalším průzkumu a následném využití ložiska*“.

Ministerstvo v předmětném řízení přihlédlo zejména k Surovinové politice státu v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů (dále jen „surovinová politika“), která byla schválena usnesením vlády č. 441 ze dne 14. 6. 2017. Surovinovou politikou státu se rozumí, souhrn všech aktivit, kterými stát ovlivňuje vyhledávání a využívání tuzemských zdrojů surovin (se zřetelem k veřejným zájmům a k ochraně přírodních, kulturních a krajinných hodnot). Státní surovinová politika je základním koncepčním dokumentem. Jedná se o souhrnný dokument vytvořený ve spolupráci Ministerstva životního prostředí a Ministerstva průmyslu a obchodu, který byl následně schválen na úrovni vlády a jako takový je pro ministerstvo při výkonu státní správy závazný. Státní surovinová politika formuluje komplexní cíle za účelem ochrany veřejného zájmu na trvale udržitelném využívání zdrojů nerostných surovin v České republice a přihlíží jak k zájmu na ekonomickém rozvoji, tak k zájmu na ochraně životního prostředí. Je založena na principu trvale udržitelného rozvoje a šetrného nakládání s přírodními zdroji. Na str. 7 se uvádí, že **v oblastech ložisek nevyhrazených nerostů, která mají lokální charakter, ponechává stát oblast využívání nerostných surovin v režimu kompetencí orgánů místní, případně regionální samosprávy**. Lze konstatovat, že průmyslové využívání tepelné energie zemské kůry v lokalitě Tanvald je analogicky ložiskem nevyhrazeného nerostu lokálního charakteru. Ministerstvo dovozuje, že ložisko má lokální charakter vzhledem k jeho plošné výměře a protože jako takový bude sloužit pouze pro vytápění budov bývalé továrny. Ministerstvo proto v nesouhlasu města Tanvald se záměrem spatřuje zásadní nesoulad se surovinovou politikou, a proto přistoupilo k zamítnutí žádosti o stanovení průzkumného území v souladu s ust. § 4a odst. 6 zákona.

Nad rámec výše uvedeného ministerstvo posuzovalo žádost i z hlediska, zda další veřejný zájem převyší zájem na průzkumu a následném využití výhradního ložiska. Podle tohoto ustanovení se posuzuje tedy nejen zájem na dalším průzkumu, ale současně na následném využití výhradního ložiska. Nutnost v rámci správního řízení posuzovat nejen zájem státu na dalším průzkumu, ale současně zájem státu na následném využití zdroje má svou logiku, jinak by průzkum byl samoučelný. To znamená, že již ve stadiu rozhodování o žádosti o stanovení průzkumného území při posuzování dalšího veřejného zájmu je nevyhnutelné posoudit nejen míru zájmu na dalším průzkumu, ale i míru zájmu na následném využití výhradního ložiska.

Veřejný zájem státu na šetrném využití ložisek má oporu přímo v čl. 7 Ústavy ČR a další relevantní veřejný zájem na ochraně přírodního bohatství (jehož součástí je i zájem na ochraně a zachování zdravého životního prostředí) je zakotvený v další části téhož článku Ústavy ČR.

Z veřejně dostupných zdrojů (<https://oenergetice.cz/nazory/jake-jsou-moznosti-vyuziti-geotermalni-energie-cesku>) je zřejmé, že v České republice není v současnosti v provozu žádná geotermální elektrárna (projekt v Litoměřicích je pozastaven).

Státní energetická koncepce České republiky, jejímiž hlavními strategickými cíli jsou bezpečnost, konkurenceschopnost a udržitelnost předpokládá, že bezpečné a spolehlivé dodávky energie za přijatelnou cenu budou zajištěny využitím všech dostupných tuzemských energetických zdrojů za použití nejlepších dostupných technologií a **způsobem maximálně šetrným k životnímu prostředí**. Cílem státu je udržitelné využívání zdrojů energie, zejména obnovitelných zdrojů energie a prosazování úspor energie. Území Tanvaldu bylo z geologického hlediska vytipováno jako vhodné na základě studií provedených kolektivem vedeným ing. Myslíkem (2003, 2011), ale nikde není uvedeno, že umístění výše uvedeného záměru musí být situováno do urbanizované části města.

Každý geologický průzkum je vždy určitým rizikovým zásahem do životního prostředí. Nelze vyloučit možnost vzniku komplikací během výstavby a provozu záměru způsobených dosud neznámými vlivy, např. přírodními, geologickými a hydrogeologickými charakteristikami dané lokality (při vrtání vrtů geotermálních elektráren může docházet ke vzniku lokálních zemětřesení s magnitudou 2-4 stupňů Richtrovy stupnice).

Horní zákon požaduje v ust. § 11 zjistit skutečnosti potřebné k posouzení možných vlivů využívání ložiska, vody a jiných přírodních zdrojů, na životní prostředí a na další zákonem chráněné zájmy. V dokumentaci „*Oznámení záměru dle přílohy č. 3 zák. č. 100/2001 Sb., ve znění zák. č. 38/2012 Sb., o posuzování na životní prostředí*“ (srpen 2012) je uvedeno, že lze předpokládat, že dodávky teplé vody z geotermálních vrtů mohou být využity i pro vytápění města. Žadatelův záměr není primárně ve veřejném zájmu.

Na druhé straně je veřejný zájem na ochraně zájmů obce a ochraně práv obyvatel obce. Mezi tyto „zájmy obce“ lze zcela nepochybně podřadit zájem na trvale udržitelném rozvoji obce, ochranu přírodních, kulturních, historických hodnot v území, ochranu práv obyvatel pak lze spatřovat v ochraně jejich práv na příznivé životní prostředí, práva na nerušený výkon jejich dalších lidských práv (nedotknutelnost práva vlastnického, nedotknutelnost obydlí), práv na pokojné žití v místě, se kterými jsou generačně spjati (bez stresu z obav o budoucích účincích záměru na jejich zdraví a majetek).

Dalším podpůrným argumentem je jeden ze závěrů konference v Zurichu (ze dne 30. 9. 2014), tj. „*z důvodů seismických a hydrogeologických rizik podobné projekty nerealizovat v obydlených oblastech dokud nebude s touto v Evropě novou technologií větší množství praktických zkušeností*“. Z doloženého vyjádření Ing. Petra Šimoníka předsedy představenstva litoměřické společnosti ENERGIE Holding a.s., kde popisuje své dosavadní zkušenosti z jeho aktivního zapojení do projektů, jejichž cílem je využití geotermální energie získanou různým způsobem z nitra Země (Děčín a Litoměřice), rovněž vyplývá, že na základě jeho negativních zkušeností nedoporučuje výstavbu geotermální elektrárny typu HDR v Tanvaldu. Vzhledem k poloze zamýšleného projektu (centrum města) a možným rizikům (geologické a hydrogeologické) spojených s realizací posuzovaného projektu se tento jeví jako experiment.

Další veřejný zájem ministerstvo spatřuje v ochraně životního prostředí (nebezpečí ztráty podzemních vod ve studních v oblasti o rozloze 5 km², v případě havárie kontaminace podzemních vod, obtěžování hlukem, zhoršené klimatické poměry vlivem zvýšené tvorby mlhy, nebezpečí seismických poruch). V příloze č. 5 EIA (geologická a hydrogeologická studie – Mgr. Petr Nakládal, červen 2013) cituji – „...při výstavbě a provozu geotermální elektrárny Tanvald může dojít ke ztrátě vody v domovních studnách – studny by mohly být ovlivněny na území 5 km²“. Vzhledem k vývoji klimatických podmínek na území České republiky v posledních několika letech je možná ztráta vody v domovních studnách příliš velkým rizikem pro životní prostředí.

Žadatelův zájem na stanovení průzkumného území je zde snížen jeho lokalizací v urbanizované části města, soukromým účelem, nesouhlasným stanoviskem města. Veřejný zájem na ochraně zájmů obce, na ochraně práv obyvatel obce a na ochraně životního prostředí proto převyšuje.

Ministerstvo konstatuje, že geologické práce či případná těžba představují hrozbu pro zákonem chráněné obecné zájmy, zejména ochranu životního prostředí, ochranu zájmů obce a ochranu práv obyvatel obce. Zákonem chráněné obecné zájmy tedy výrazně převyšují zájem na průzkumu a vydobytí zásob.

Na stanovení průzkumného území není právní nárok (rozsudek NSS č. j. 7 As 59/2009 – 142). Jedná se o řízení, ve kterém stát jako vlastník rozhoduje o dalším nakládání se svým majetkem. Státní surovinová politika je založena na principu trvale udržitelného rozvoje a šetrného nakládání s přírodními zdroji.

K námitkám žadatele ministerstvo uvádí, že závěry stanoviska EIA nejsou pro správní orgán závazné, jelikož rozhodnutí o stanovení průzkumného území není navazujícím řízením ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Stanovisko EIA nepodmiňuje rozhodnutí správního orgánu, správní orgán je vázán pouze zájmy chráněnými horním zákonem.

K další námitce žadatele ministerstvo uvádí, že hornickou činností se podle zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, rozumí zvláštní zásahy do zemské kůry (§ 2 odst. f). Dle ust. § 3 odst. f tohoto zákona se uvádí, že činností prováděnou hornickým způsobem se podle zákona rozumí vrtání vrtů s délkou nad 30 m pro jiné účely než k činnostem uvedeným v § 2 a 3.

Ministerstvo postupovalo v souladu s ustanovením § 4a odst. 6 zákona, a proto žádost o stanovení průzkumného území zamítlo.

Vydání tohoto rozhodnutí podléhá ve smyslu zák. č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, správnímu poplatku ve výši 2 000 Kč. Poplatek byl uhrazen formou kolkové známky.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 správního řádu podat rozklad do 15 dnů ode dne jeho doručení k ministru životního prostředí, a to podáním učiněným u Ministerstva životního prostředí, odboru výkonu státní správy V, se sídlem tř. 1. máje 585/26, 460 01 Liberec. Rozklad se podává ve 3 stejnopisech (§ 82 odst. 2 správního řádu).

Ing. Milan Kubíček
ředitel odboru výkonu státní správy V
podepsáno elektronicky

Rozdělovník:

Účastník řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu:

ENTERGEO, SE, Podnikatelská 267, 190 11 Praha 9

Účastník řízení podle § 27 odst. 3 správního řádu:

Město Tanvald, Palackého 359, 468 41 Tanvald
Tanvald 21. století, z. s., Žďár 104, 468 41 Tanvald

Dále obdrží (po nabytí právní moci)

- Krajský úřad Libereckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, U Jezu 642/2a, 461 02 Liberec 2
- Krajský úřad Libereckého kraje, odbor územního plánování a stavebního řádu, U Jezu 642/2a, 461 02 Liberec 2
- Městský úřad Tanvald, odbor stavební úřad a životní prostředí, Palackého 359, 468 41 Tanvald
- Obvodní báňský úřad pro území krajů Libereckého a Vysočina, Tř. 1. máje 26, 460 01 Liberec
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, odbor hornictví a stavebnictví, Na Františku 32, 110 15 Praha 1